

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA FINANSÓW¹⁾**

z dnia

**w sprawie szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby funkcjonariuszy
celnych**

Na podstawie art. 143 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz. U. Nr, poz.) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Kierownik urzędu ma obowiązek chronić życie i zdrowie funkcjonariusza celnego, zwanego dalej „funkcjonariuszem”, poprzez zapewnienie mu bezpiecznych i higienicznych warunków służby przy odpowiednim wykorzystaniu osiągnięć nauki i techniki.

2. Ochrona życia i zdrowia funkcjonariusza polega na organizowaniu służby w sposób zapobiegający wypadkom, chorobom zawodowym i innym schorzeniom związanym z warunkami służby.

§ 2. Obowiązek zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków służby kierownik urzędu realizuje poprzez:

- 1) zapewnienie pełnienia służby w budynkach i pomieszczeniach, które spełniają wymagania i normy odpowiednie do rodzaju wykonywanych czynności i liczby funkcjonariuszy;
- 2) właściwe utrzymanie budynków, pomieszczeń i stanowisk służbowych, pojazdów, maszyn i innych urządzeń technicznych oraz instalacji;
- 3) stworzenie właściwych warunków higieniczno-sanitarnych oraz udostępnienie funkcjonariuszowi niezbędnych środków higieny osobistej;
- 4) zorganizowanie właściwego na danym stanowisku służbowym wyposażenia technicznego, które gwarantuje bezpieczne wykonywanie czynności służbowych i spełnia wymagania dotyczące oceny zgodności określone w odrębnych przepisach;
- 5) zaopatrzenie funkcjonariusza w niezbędne środki ochrony indywidualnej, które spełniają wymagania oceny zgodności określone w odrębnych przepisach, oraz w odzież i obuwie robocze;
- 6) zapoznanie funkcjonariuszy z przepisami i zasadami dotyczącymi bezpiecznego wykonywania czynności służbowych oraz wydawanie stosownych instrukcji w tym zakresie;
- 7) zapewnienie przestrzegania przez funkcjonariuszy przepisów i zasad z zakresu bezpieczeństwa i higieny służby;
- 8) informowanie o zagrożeniach, systemie udzielania pomocy przedmedycznej i ewakuacji w przypadku wystąpienia bezpośredniego zagrożenia dla życia i zdrowia;
- 9) zapewnienie wykonania zaleceń wydawanych przez służbę, o której mowa w § 3, oraz inne uprawnione podmioty.

¹⁾ Minister Finansów kieruje działem administracji rządowej - finanse publiczne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Finansów (Dz. U. Nr 216, poz. 1592).

§ 3. 1. Tworzy się służbę bezpieczeństwa i higieny, zwaną dalej „służbą bhp”, dla:

- 1) funkcjonariuszy – w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw finansów publicznych;
 - 2) funkcjonariuszy i pracowników – w urzędzie, w rozumieniu art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej.
2. Służba bhp jest organem doradczym i opiniodawczym kierownika urzędu.

§ 4. Obowiązkiem przełożonego jest:

- 1) organizowanie wykonywania zadań przez podległych funkcjonariuszy przy zapewnieniu bezpiecznych i higienicznych warunków służby;
- 2) informowanie funkcjonariusza o sposobach wykonywania czynności służbowych, występujących zagrożeniach i sposobach postępowania w sytuacjach awarii lub zagrożenia;
- 3) egzekwowanie przestrzegania przez podległych funkcjonariuszy przepisów z zakresu bezpieczeństwa i higieny służby;
- 4) organizowanie służby z uwzględnieniem zabezpieczenia funkcjonariuszy przed wypadkami, chorobami zawodowymi i innymi schorzeniami związanymi z wykonywaniem obowiązków służbowych;
- 5) informowanie funkcjonariusza o sposobie posługiwania się środkami ochrony indywidualnej;
- 6) zapewnienie wykonania zaleceń lekarza sprawującego opiekę zdrowotną nad funkcjonariuszami.

§ 5. Funkcjonariusz jest obowiązany przestrzegać zasad i przepisów bezpieczeństwa i higieny służby, w szczególności:

- 1) znać przepisy oraz zasady bezpiecznego wykonywania czynności i zadań służbowych, wykonywać te czynności zgodnie z tymi przepisami i zasadami oraz stosować się do wydawanych w tym zakresie poleceń przełożonych;
- 2) znać przepisy oraz zasady posługiwania się przydzielonym wyposażeniem technicznym;
- 3) brać udział w szkoleniach i poddawać się egzaminom ze znajomości zagadnień i przepisów z dziedziny bezpieczeństwa i higieny służby;
- 4) dbać o należyty stan powierzonych sprzętu, narzędzi i urządzeń oraz porządek i ład w miejscu pełnienia służby;
- 5) stosować środki ochrony zbiorowej, a także używać przydzielonych środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego, zgodnie z ich przeznaczeniem;
- 6) poddawać się wstępnym, okresowym i kontrolnym oraz innym zleconym badaniom lekarskim i stosować się do wskazań lekarskich;
- 7) współdziałać ze swoim przełożonym w wypełnianiu obowiązków dotyczących bezpieczeństwa i higieny służby.

§ 6. 1. Funkcjonariusz pełniący służbę na stanowisku służbowym, na którym występują szczególne właściwości lub warunki służby, związane z działaniem: siły maszyn i urządzeń, substancji toksycznych, wysokich lub niskich temperatur, prądu elektrycznego, mikrofal, hałasu i wibracji oraz promieniowania jonizującego, ma obowiązek stosować środki i metody zabezpieczające przed tym działaniem, w szczególności środki ochrony indywidualnej.

2. W stosunku do funkcjonariuszy, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy wydane na podstawie przepisów prawa pracy, jeżeli funkcjonariusz w czasie wykonywania zadań służbowych wykonuje prace, których te przepisy dotyczą.

§ 7. Funkcjonariuszowi pełniącemu w okresie zimowym służbę na wolnym powietrzu przez co najmniej 4 godziny dziennie należy zapewnić odpowiednio częste wymiany funkcjonariuszy albo możliwość ogrzania się.

2. Okresem zimowym, o którym mowa w ust. 1, jest okres od dnia 1 listopada do dnia 31 marca.

§ 8. W czasie wykonywania czynności służbowych poza jednostką organizacyjną Służby Celnej przełożony ma obowiązek informować funkcjonariusza o możliwości wystąpienia ryzyka, wydawać polecenia dotyczące właściwego zabezpieczenia funkcjonariusza przed jego następstwami oraz kontrolować i nadzorować służbę podległych funkcjonariuszy.

§ 9. W czasie wykonywania zadań służbowych, w okolicznościach uzasadnionych stanem wyższej konieczności, funkcjonariusz może odstąpić od zasad bezpieczeństwa i higieny służby, z zachowaniem wszelkich dostępnych w danych warunkach zabezpieczeń, jeżeli w jego ocenie, dokonanej w miejscu i czasie wykonywania czynności służbowej, istnieje prawdopodobieństwo uratowania życia ludzkiego lub odwrócenia zagrożenia godzącego w bezpieczeństwo państwa.

§ 10. 1. Warunkiem dopuszczenia funkcjonariusza do wykonywania zadań na określonym stanowisku służbowym jest odbycie przeszkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny służby.

2. Funkcjonariusz odbywa szkolenia wstępne:

- 1) ogólne, które przeprowadza służba bhp lub funkcjonariusz wyznaczony przez kierownika urzędu posiadający zasób wiedzy i umiejętności zapewniający właściwą realizację programu szkolenia, mający aktualne zaświadczenie o ukończeniu wymaganego szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny służby, przed podjęciem służby przez funkcjonariusza;
- 2) stanowiskowe, które przeprowadza przełożony, przed dopuszczeniem funkcjonariusza do wykonywania czynności służbowych oraz w przypadku zmiany warunków pełnienia służby związanej z występowaniem innych zagrożeń.

3. Odbycie szkolenia wstępnego funkcjonariusz potwierdza na piśmie.

4. W celu uaktualnienia i ugruntowania wiedzy i umiejętności w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny służby, funkcjonariusz odbywa pierwsze szkolenie okresowe w terminie 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia służby a funkcjonariusze pełniący służbę na stanowiskach kierowniczych, w terminie 6 miesięcy od rozpoczęcia służby na tych stanowiskach. Następne szkolenia okresowe przeprowadzane są co 5 lat przez osoby lub jednostki posiadające uprawnienia określone w odrębnych przepisach i według programu ustalonego w porozumieniu z kierownikiem urzędu.

5. Szkolenia, o których mowa w ust. 4, organizowane są odrębnie dla funkcjonariuszy pełniących służbę na stanowiskach kierowniczych oraz dla pozostałych funkcjonariuszy i kończą się egzaminem oraz wydaniem stosownego zaświadczenia.

6. Funkcjonariusz może być skierowany na szkolenie specjalistyczne, jeżeli obowiązki jakie będzie wykonywał związane są z pracami niebezpiecznymi.

§ 11. Podczas szkolenia i ćwiczeń w zakresie stosowania środków przymusu bezpośredniego, jego organizator i prowadzący mają obowiązek zapewnić bezpieczną realizację poszczególnych elementów ćwiczeń.

§ 12. 1. Podczas prowadzenia szkolenia strzeleckiego funkcjonariuszowi zapewnia się:

- 1) fachową obsługę uzbrojenia;
- 2) bezpieczną realizację poszczególnych elementów ćwiczeń;
- 3) sprzęt ratunkowy i przeciwpożarowy;
- 4) zabezpieczenie medyczne;

5) zabezpieczenie terenu ćwiczeń przed dostępem osób postronnych.

2. Każde ćwiczenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, powinno być prowadzone pod nadzorem instruktora posiadającego stosowne uprawnienia i przez taką ich liczbę, która pozwala na sprawowanie bezpośredniego nadzoru nad ćwiczącymi.

§ 13. W zakresie profilaktycznej ochrony zdrowia kierownik urzędu:

- 1) zapewnia przeprowadzanie pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia;
- 2) stosuje środki zapobiegające schorzeniom i chorobom związanym z warunkami służby;
- 3) dokonuje oceny i dokumentuje ryzyko zawodowe oraz informuje funkcjonariuszy o ryzyku zawodowym, jakie wiąże się z wykonywanymi przez nich czynnościami służbowymi;
- 4) kieruje funkcjonariusza na badania mające na celu określenie braku przeciwwskazań zdrowotnych do pełnienia służby na określonym stanowisku, a w przypadku stwierdzenia takich przeciwwskazań określa funkcjonariuszowi inne stanowisko służbowe.

§ 14. 1. W przypadku zaistnienia wypadku podczas pełnienia służby:

- 1) funkcjonariusz, który uległ wypadkowi, a jego stan zdrowia na to pozwala, lub świadek wypadku, niezwłocznie zawiadamia o zdarzeniu przełożonego;
- 2) przełożony, w ramach dostępnych środków, podejmuje niezbędne działania eliminujące lub ograniczające zagrożenie, zapewnia udzielenie pierwszej pomocy i niezwłocznie zawiadamia o zdarzeniu kierownika urzędu;
- 3) kierownik urzędu zapewnia ustalenie w przewidzianym trybie okoliczności i przyczyny wypadku.

2. Jeżeli wypadek podczas pełnienia służby ma charakter śmiertelny, ciężki lub zbiorowy, kierownik urzędu niezwłocznie zawiadamia prokuratora.

3. Kierownik urzędu określa inne stanowisko służbowe funkcjonariuszowi, który uległ wypadkowi podczas pełnienia służby i jego stan zdrowia uniemożliwia wykonywanie dotychczasowych obowiązków służbowych.

§ 15. 1. Kierownik urzędu niezwłocznie zgłasza właściwemu organowi Państwowej Inspekcji Sanitarnej każdy przypadek podejrzenia choroby zawodowej.

2. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1, dotyczy również lekarza sprawującego opiekę zdrowotną nad funkcjonariuszami.

3. W każdym przypadku podejrzenia choroby zawodowej:

- 1) lekarz,
- 2) lekarz dentyista, jeżeli w trakcie badania lub leczenia powziął takie podejrzenie - kieruje funkcjonariusza na badania w celu wydania orzeczenia o rozpoznaniu choroby zawodowej albo o braku podstaw do jej rozpoznania.

4. W przypadku otrzymania orzeczenia o chorobie zawodowej funkcjonariusza kierownik urzędu:

- 1) bada, w porozumieniu z właściwym organem Państwowej Inspekcji Sanitarnej, przyczyny, charakter i rozmiary zagrożenia powodującego chorobę;
- 2) przystępuje do usuwania czynników powodujących powstanie choroby;
- 3) określa funkcjonariuszowi inne stanowisko służbowe.

§ 16. 1. Tworzy się komisję bezpieczeństwa i higieny, zwaną dalej „komisją bhp”, dla:

- 1) funkcjonariuszy – w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw finansów publicznych;
- 2) funkcjonariuszy i pracowników – w urzędzie, w rozumieniu art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej.

2. Komisja bhp jest organem doradczym i opiniodawczym kierownika urzędu.
3. Przedstawiciele funkcjonariuszy lub pracowników wchodzący w skład komisji bhp, są wybierani przez zakładowe organizacje związkowe.

§ 17. W zakresie nieuregulowanym rozporządzeniem stosuje się odpowiednio: przepisy art. 208, art. 213, art. 215 - 225, art. 227, art. 228 § 3, art. 229, art. 234 § 3 - 4, art. 236, art. 237⁷ - 237¹³ i art. 237¹⁵ § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.²⁾) oraz wydane na ich podstawie przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy jeżeli funkcjonariusz w czasie wykonywania zadań służbowych wykonuje prace, których te przepisy dotyczą.

§ 18. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem2009 r.

MINISTER FINANSÓW

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały opublikowane w Dz. U. z 1998 r., Nr 106, poz. 668, Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 99, poz. 1152, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, Nr 43, poz. 489, Nr 107, poz. 1127 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 11, poz. 84, Nr 28, poz. 301, Nr 52, poz. 538, Nr 99, poz. 1075, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1354, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1805, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 135, poz. 1146, Nr 196, poz. 1660, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 166, poz. 1608 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252, Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 10, poz. 71, Nr 68, poz. 610, Nr 86, poz. 732 i Nr 167, poz. 1398, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 133, poz. 935, Nr 217, poz. 1587 i Nr 221, poz. 1615, z 2007 r. Nr 64, poz. 426, Nr 89, poz. 589, Nr 176, poz. 1239, Nr 181, poz. 1288 i Nr 225, poz. 1672, z 2008 r. Nr 93, poz. 586, Nr 116, poz. 740, Nr 223, poz. 1460 i Nr 237, poz. 1654 oraz z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 56, poz. 458, Nr 58, poz. 485, Nr 98, poz. 817, Nr 99, poz. 825 i Nr 115, poz. 958.

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie reguluje zawarte w art. 143 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz. U. Nr ..., poz. ...) upoważnienie dla ministra właściwego do spraw finansów publicznych do określenia warunków bezpieczeństwa i higieny służby w Służbie Celnej.

Projekt rozporządzenia został opracowany w związku z koniecznością uregulowania kwestii dotyczących zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pełnienia służby dla funkcjonariuszy celnych, które na gruncie dotychczasowych przepisów nie były unormowane.

Na wzór rozwiązań funkcjonujących w innych służbach, rozporządzenie określa warunki bezpieczeństwa i higieny podczas wykonywania przez funkcjonariusza celnego zadań służbowych, które ma zapewnić kierownik urzędu. Na kierownika urzędu nałożono zatem m. in. obowiązki stworzenia właściwych warunków higieniczno – sanitarnych czy też zaopatrzenia funkcjonariusza w niezbędne środki ochrony indywidualnej,

W projekcie rozporządzenia określono również podstawowe obowiązki w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny służby dla funkcjonariuszy celnych i ich przełożonych. Do obowiązków tych należy m. in. organizowanie służby z uwzględnieniem zabezpieczenia funkcjonariuszy przed wypadkami czy też organizowanie wykonywania zadań przy zapewnieniu bezpiecznych i higienicznych warunków służby.

Przy określaniu warunków bezpieczeństwa i higieny służby uwzględniono charakter wykonywanych przez funkcjonariuszy zadań (np. zadania wykonywane na wolnym powietrzu lub poza jednostką organizacyjną Służby Celnej).

Biorąc pod uwagę charakter służby określono również obowiązek pracodawcy do zapewnienia funkcjonariuszowi pełniącemu służbę w okresie zimowym na wolnym powietrzu przez określony czas zapewnienia możliwości ogrzania albo wymiany funkcjonariuszy.

Rozporządzenie reguluje również zasady szkoleń funkcjonariuszy w zakresie bezpieczeństwa i higieny służby.

Ponadto uregulowano sposób postępowania w sytuacji zaistnienia wypadku podczas pełnienia służby oraz podejrzenia lub stwierdzenia u funkcjonariusza choroby zawodowej.

W rozporządzeniu określono również zakres stosowania, w zakresie nieuregulowanym rozporządzeniem, przepisów działu dziesiątego Kodeksu pracy w Służbie Celnej.

Termin wejścia w życie niniejszego rozporządzenia jest zbieżny z terminem wejścia w życie ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej, podpisanej w dniu 18 września 2009 r. przez Prezydenta RP. W ustawie tej określony został 21-dniowy termin vacatio legis.

Zgodnie z przepisem art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2007, Nr 68, poz. 449, z późn. zm.) termin wejścia w życie projektowanego rozporządzenia nie narusza zasad demokratycznego państwa prawnego. Za skróceniem okresu vacatio legis przemawia ważny interes publiczny.

Projektowane rozporządzenie nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Przedmiot regulacji zawartej w projekcie nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Opracowała: Bogumiła Jatkowska
Specjalista
tel. 0-22 694-54-70
Departament Służby Celnej
Wydział Rozwoju Służby Celnej

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje rozporządzenie.

Przedmiotowe rozporządzenie oddziałuje na funkcjonariuszy pełniących służbę w Służbie Celnej.

2. Wyniki przeprowadzonych konsultacji.

Projekt rozporządzenia został przesłany w ramach konsultacji wewnętrznych do wszystkich izb celnych oraz właściwych departamentów w Ministerstwie Finansów. Uwagi zgłoszone w trakcie konsultacji wewnętrznych zostały poddane analizie. Uwagi zasadne zostały uwzględnione w niniejszym projekcie.

Projekt rozporządzenia został także przekazany działającym w Służbie Celnej związkom zawodowym.

Projekt zostanie umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Ministerstwa Finansów (www.mofnet.gov.pl), celem ewentualnego zgłoszenia zainteresowania pracami nad projektem, w trybie ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.).

Projekt zostanie również umieszczony na portalu CORINTIA.

3. Wpływ rozporządzenia na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Rozporządzenie nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa, ani budżetu jednostek samorządu terytorialnego.

4. Wpływ rozporządzenia na rynek pracy.

Przedmiotowa regulacja nie będzie miała wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ rozporządzenia na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Wprowadzenie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

7. Źródła finansowania

Wprowadzenie regulacji zawartych w rozporządzeniu finansowane będzie z wydatków bieżących przewidzianych w planie finansowym jednostek.